

ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

На правах рукопису

РЯБЧЕНКО Олександр Дмитрович

АКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО ПРОМИСЛОВОГО
ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ
РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Спеціальність 03.00.05 - Економіка, планування,
організація управління народним господарством
і його галузями

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

дисертації на здобуття вченого ступеню
кандидата економічних наук

Урків - 1994

AB 29.689

Дисертація виконана на кафедрі економіки, планування і прогнозування Харківського державного університету.

- Науковий керівник - доктор економічних наук, професор, академік Української Академії інформатики БАБИЧ В.П.
- Офіційні опоненти - доктор економічних наук, академік Української Академії інформатики, СРМОШЕНКО М.М.
- кандидат економічних наук, КОЗИНЕЦЬ А.С.

Ведуча організація - Харківський інженерно-економічний інститут

Захист відбудеться "29" квітня 1994 року о 12 годині на засіданні спеціалізованої ради К.02.02.04 в Харківському державному університеті за адресою: ЗІ00.7, м.Харків-77, майдан Свободи 4, ауд.

З дисертацією можна ознайомитись в бібліотеці університету.

Автореферат розісланий "29" березня 1994 року.

Вчений секретар спеціалізованої ради

Маш

КАЦ А.Б.

ЛНБ України ім.В.Стефаника

00801768 (U)

ЛНБ ім. В. Стефаника
АН України

ДВ-29.009

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

I.1. Актуальність дослідження

Ефективність всяких перетворень в сфері економіки, залежить від стратегії і тактики їх проведення, визначення цілей і методів, а також намічених пріоритетів. Подальший розвиток суспільства буде визначатись якісними зрушеннями в економіці. Вдосконалення відносин власності - головний ланцюг в оновленні як економічної так і інших сфер життя всього суспільства, здійснення реального переходу до ринкової системи господарювання. Такий перехід можливо здійснити лише на основі роздержавлення і приватизації засобів виробництва, особливо на промислових підприємствах всіх галузей народного господарства.

Акціонування підприємств є однією із найбільш перспективних форм роздержавлення і приватизації. Механізм акціонування власності створює умови для оновлення технічної бази промислових підприємств за рахунок акумулювання грошових коштів у вигляді акціонерного капіталу, сприяє стимулюванню підприємницької активності трудящих через їх участь у викупі державного майна, здійснює оздоровлюючий вплив на фінансову систему в цілому, прискорюючи становлення і розвиток ринку цінних паперів.

Разом з тим організаційно-правова зміна форми власності сама по собі ще не гарантує успіх функціонування підприємства в умовах ринку, а лише звільняє від перепон для цього. Необхідна методично обґрунтована розробка приватизаційного проекту, аналіз перспектив господарчої діяльності промислового підприємства, визначення основних напрямків інвестування.

На сучасному етапі практичного втілення проектів роздержавлення і приватизації промислових підприємств /згідно законів і нормативних актів України/ є потреба подальшого дослідження теоретичних і методологічних питань акціонування, вивчення економічних і організаційних особливостей цього

процесу на основі узагальнення накопиченого досвіду, розробки конкретних практичних рекомендацій по акціонуванню промислових підприємств різних галузей народного господарства.

Свій великий вклад в дослідження проблем, таких як, роздержавлення і приватизація засобів виробництва, вдосконалення відносин власності внесли відомі вчені В.П.Бабиц, П.Г.Бунич, М.М.Смищенко, М.Г.Чумаченко, А.А.Чухно. Їх фундаментальні праці присвячені вивченню економічних, організаційно-правових і соціальних аспектів цієї проблеми.

Одночасно проведені дослідження не вичерпали всього спектру питань, пов'язаних з приватизацією промислових підприємств. Подальшої розробки потребують проблеми методологічного обґрунтування приватизаційного проекту, оцінки вартості майна. Потрібна конкретизація етапів акціонування промислових підприємств різних галузей народного господарства, обґрунтування методики аналізу стану і перспектив господарчої діяльності при переході підприємства на акціонерну власність.

Виходячи з цього, в даному дослідженні зроблена спроба методологічного обґрунтування механізм, акціонування промислових підприємств.

1.2. Ціллю роботи і завданням дослідження, являється розробка питань методики акціонування промислового підприємства, визначення економічних і організаційних особливостей цього процесу на основі накопиченого досвіду акціонування промислових підприємств України.

Для досягнення цієї мети в роботі розглянуто наступні завдання:

визначення об'єктивних передумов розвитку акціонерної форми власності в процесі переходу до ринкового типу господарювання, можливості акціонування, як одного з шляхів роздержавлення і приватизації засобів виробництва;

розробка методики аналізу стану і перспектив господарчої діяльності промислових підприємств різних галузей при переході в акціонерну власність;

визначення економічних і організаційних особливостей

створення акціонерних товариств в різних галузях народного господарства;

розробка структури механізму акціонування промислового підприємства.

1.3. Предметом дослідження являється методика акціонування промислових підприємств.

1.4. Об'єктом дослідження є державні промислові підприємства різних галузей, на базі яких проходить створення акціонерних товариств.

1.5. Методологічна основа дослідження.

Методологічною основою дослідження є діалектичний підхід, комплексне вивчення проблем акціонування в їх взаємозв'язку і взаємозалежності.

Теоретичною і інформаційною основою дослідження стали праці українських і закордонних вчених, закони і постанови Верховної Ради і Кабінету Міністрів України про приватизацію, суцільні методичні і інструктивні матеріали по проблемі дослідження, наукові огляди, матеріали науково-практичних конференцій і звітні документи промислових підприємств різних галузей.

1.6. Наукова новизна результатів досліджень полягає в удосконаленні методики акціонування промислових підприємств на основі комплексного вивчення економічних і організаційних проблем створення акціонерних товариств на базі державних підприємств. При цьому одержані такі основні наукові результати:

визначені об'єктивні передумови розвитку акціонерної власності в процесі роздержавлення і приватизації засобів виробництва;

розроблені методи аналізу стану і перспектив господарчої діяльності підприємства при переході в акціонерну власність;

визначені економічні і організаційні особливості створення акціонерних товариств на промислових підприємствах;

розроблено структуру механізму акціонування промислового підприємства.

І.7. Практична цінність результатів дослідження, визначається тим, що на основі досліджень і висновків дисертаційної роботи автор пропонує комплекс методичних рекомендацій по перетворенню державних промислових підприємств в акціонерні товариства.

Узагальнені висновки роботи перевірені на таких промислових підприємствах як Охтирські: виробниче об'єднання "Сільгоспмаш", взуттєва фабрика і пивоварений завод, а її методичні рекомендації прийняті і будуть використані для поетапної впровадження 1994 року приватизації названих підприємств.

І.8. Апробація роботи. Дисертаційна робота виконана на кафедрі економіки, планування і прогнозування Харківського держуніверситету в межах планової теми: Державне регулювання ринкових відносин України. Номер державної реєстрації ГР ЦА 01008714 Р.

Результати досліджень і основні положення дисертаційної роботи доповідались і одержали схвалення на:

2-й Міжнародній конференції "Розвиток підприємництва і зовнішньоекономічної співпраці", Київ, лютий 1992 року;

3-й Міжнародній конференції "Розвиток зовнішньоекономічного співробітництва підприємств України з закордонними фірмами, банками, корпораціями, компаніями", Київ, травень 1992 року.

Основні результати дослідження, висновки і пропозиції пройшли апробацію на Охтирських ВО "Сільгоспмаш", взуттєвій фабриці, пивовареному заводі.

І.9. Структура і обсяг роботи. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох глав, заключення і списку літератури. Вона викладена на 160 сторінках основного тексту, вміщує 64 таблиці, 9 малюнків.

2. СКОРОЧЕНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі розкривається актуальність теми, формулюється мета дослідження, наукова новизна і практична цінність роботи.

В першій главі "Економічні категорії процесу приватизації" показано роль і значення приватизації в умовах переходу до ринкових відносин. Розкривається економічна суть і значимість процесу приватизації як економічної категорії, обґрунтовується об'єктивна необхідність її здійснення на Україні в умовах переходу до ринкової економіки.

З метою врахування досвіду країн, які багато років працюють в ринкових умовах, дано характеристику процесів приватизації в Великобританії, Франції, США, Японії, а також в постсоціалістичних державах таких, як Польща, Угорщина. Кожна з них має свої особливості, які потрібно врахувати на Україні при формуванні структури власності в цей перехідний період.

В другій главі "Дослідження процесів приватизації промислових підприємств України" - досліджено процеси і можливості приватизації промислових підприємств України різних галузей.

Дано економічну оцінку і обґрунтовано доцільність створення акціонерних товариств на базі державних промислових підприємств таких як Охтирські: ВО "Сільгоспмаш", взуттєва фабрика і пивоварений завод.

Одним з напрямків приватизації, який має велику перспективу для промислових підприємств з їх акціонування. Визначено, що значними перевагами акціонерної форми власності є залучення і концентрація вільних грошових коштів для здійснення великих проектів реконструкції і модернізації виробництва, створення передумов для підвищення підприємницької активності.

В третій главі "Механізм розподілу доходу в умовах колективної власності" - розроблена структура механізму акціонування промислових підприємств, розглянуто питання фінансової стратегії акціонерного товариства.

З урахуванням більш легкого здійснення диверсифікації

виробництва проведено розрахунки ставки дивіденда, маси дивіденда, номінальної вартості акції, чистого прибутку акціонерного підприємства.

Визначено методи розподілу прибутку /доходу/ і ефективності створення та діяльності акціонерного товариства в порівнянні з аналогіями в зарубіжних державах.

В заключенні узагальнено висновки по результатам проведених досліджень.

3. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Досліджена і розкрита економічна суть процесу приватизації.

Проведені в дисертації дослідження дозволяють зробити висновок про те, що в основі поступового економічного розвитку лежить вдосконалення форми реалізації власності, а саме вирішення протиріч між формально-юридичним і фактичним рівнем осуспільнення засобів виробництва. Одержавлення власності не обумовлене реальним рівнем осуспільнення, привело до розвитку державного монополізму, негативним змінам в характері праці, утиску підприємницької ініціативи.

Одним з найперспективніших напрямків приватизації промислових підприємств різних галузей є їх акціонування.

Перевагами акціонерної форми власності є залучення і концентрація тимчасово вільних грошових коштів для здійснення великих проектів реконструкції і модернізації виробництва, механізм "переливу" фінансових ресурсів в найбільш перспективні галузі і підприємства, стабілізація внутрішнього ринку, створення передумов для підвищення підприємницької активності.

Здійснення цих завдань забезпечується в процесі формування і обігу акціонерного капіталу. Структура останнього залежить від умов організації акціонерного товариства. Акціонерний капітал створеного підприємства складається з початкових внесків пайовиків, у випадку акціонування державного підприємства із вартості статутного фонду і коштів одержаних від продажу акцій. В процесі обігу акціонерного капіталу, останній будучи вкладеним у виробництво, дає прибуток. Ча-

стина цього прибутку іде на дивіденди по акціям, а другу частину складають інвестиції, які ідуть на потреби виробництва. Таким чином, ці кошти являють собою приріст статутного фонду, в результаті якого створюється акціонерний капітал. Аналогічно проходять і наступні етапи кругообігу.

3.2. Виявлено принципові особливості приватизації на Україні в порівнянні з приватизацією за кордоном.

Досвід східноєвропейських країн, на декілька років раніше розпочавших формування ринкової економіки, заслуговує самого детального вивчення. Використання цього досвіду з врахуванням специфічних умов України дозволить уникнути багатьох помилок, прискорити рух по шляху формування нормально-функціонуючого господарства ринкового типу.

Країни Східної Європи, в ході приватизації прийшли до висновку, що перш за все необхідно швидко набрати "критичну масу" шляхом розвитку повноцінного приватного сектору, який повинен охопити не менше 25-30 % загального обсягу виробництва. Це можливо досягнути за 1-3 роки. Необхідно також врахувати, що приватизація в цих країнах здійснюється одночасно по двох паралельних напрямках: передача державної власності в приватні руки; виникнення і розвиток приватного сектору на власній базі.

Встановлено також, що внаслідок відмінностей початкових передумов процес приватизації на Україні не може базуватись на моделях, реалізованих в промислово розвинутих країнах. В зв'язку з цим, відзначено принципові відмінності приватизації в нашій державі від приватизації за кордоном. Через це, потрібно використовувати закордонний досвід з врахуванням конкретних умов здійснення приватизації на Україні, її масштабів.

Без роздержавлення і приватизації, без демонopolізації виробництва неможливо створити рухомі сили економічного розвитку - ринок і конкуренцію. Різноманітність форм власності породжує багато вільних підприємців-товаровиробників. Досвід показує /особливо наш власний/, що монополізована державна економіка ефективно функціонувати не може. На Заході державні підприємства, находячись в умовах ринку і конкуренції, щоб

не збанкрутувати, змушені ефективно працювати.

Оже, при проведенні приватизації потрібно орієнтуватись на приватизаційні заходи, які проводяться в країнах Східної Європи. Однак досвід цих країн свідчить про безперспективність тривалого періоду нагів-заходів у цьому процесі. І ринок, який базується на високому рівні функціонування приватного сектору, і відсутність ринку, його різні і малоефективні ініціативи - саме такий висновок можна зробити на підставі досвіду обережного проведення приватизації в багатьох країнах Східної Європи, який повинен послужити основою для оцінки можливостей переходу до ринкової економіки в Україні. І все-таки, приватизація в різноманітних її формах стала реальністю у всіх Східноєвропейських країнах. За короткий період після зміни політичних режимів в цих державах вона одержала найбільший розвиток серед других елементів формування ринкового господарства. У відповідності з цим досвід приватизації, позитивні і негативні сторони національних моделей її здійснення мають особливе значення в процесі переходу до ринку в нашій державі.

3.3. Проведено дослідження по акціонуванню виробничого об'єднання "Сільгоспмаш", взуттєвої фабрики, пивовареного заводу м.Охтирки Сумської області.

Як показав процес дослідження приватизації на Охтирських ВО "Сільгоспмаш", взуттєвій фабриці і пивовареному заводі, - створення акціонерних товариств на базі цих державних промислових підприємств, є складний комплекс економічних і організаційно-правових заходів.

Економічні умови, необхідні для створення акціонерного товариства, включають в себе, зокрема: дослідження економічної кон'юнктури в сфері можливого вкладення коштів, тобто вивчення попиту і пропозиції на товари і послуги, виробництво і надання яких розраховує займатись створюване підприємство; визначення оптимальних розмірів підприємства, виходячи з готівкової і очікуваної потреби на ці товари чи послуги, вартості земельної ділянки, устаткування майбутнього підприємства, і тому подібне, з тим, щоб встановити, чи буде

проектване підприємство рентабельним, і який буде рівень рентабельності. В процесі підготовки до створення акціонерного товариства вирішується проблема пошуку джерел його фінансування.

Узагальнюючи результати дослідження процесу приватизації названих промислових підприємств, що відносяться до різних галузей, встановлено такі важливі співвідношення для створення на їх базі акціонерних товариств:

ставка дивіденда акціонерного товариства повинна бути більшою рівня інфляції і обов'язково повинна перевищувати банківський процент по депозитам;

меншою, ніж чистий прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства повинна бути, частка дивідендів;

якщо банківський процент за кредит буде більшим рентабельності виробництва, а частка дивідендів буде на мінімальну величину меншою від чистого прибутку, то акціонерне товариство створювати недоцільно;

при ставці дивіденда більшій, ніж банківський процент за кредит, акціонерному товариству вигідніше брати кредит в банку, ніж залучати кошти від продажу своїх акцій, бо в цьому випадку банку необхідно платити якщо ставка дивіденда менша банківського проценту за кредит, то, вигідно збільшити випуск акцій, але цей процес обмежений розміром статутного фонду.

Однак при всіх цікавих і багатообіцяючих моментах акціонерної форми виробництва, не слід вважати її засобом, гарантуючим безумовний успіх. Вона створює для неї тільки реальну можливість і перш за все та, де є компетентне керівництво. Некомпетентне бюрократичне керівництво здатне загубити діло влюбій формі.

3.4. Визначено структуру механізму акціонування промислових підприємств.

В результаті аналізу економічних і організаційних особливостей створення акціонерних товариств на базі промислових підприємств різних галузей розроблена структура механізму акціонування, яка передбачає здійснення ряду послідовних заходів.

На першому етапі приймається рішення про приватизацію підприємства і створення на його базі акціонерного товариства, яке повинно бути затверджено на загальних зборах трудового колективу. Вирішується питання про тип акціонерного товариства, види акцій, укладається установча угода, що передбачає порядок спільних дій засновників по створенню акціонерного товариства, оголошується підписка на акції.

Другий етап передбачає розробку приватизаційного проекту, який включає в себе аналіз технічної бази виробництва і основні напрямки її вдосконалення, комплекс заходів по оптимізації виробничої і управлінської структури.

Третій етап включає в себе оцінку вартості підприємства по Методичці оцінки вартості об'єктів приватизації, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України № 717, від 8 вересня 1993 року. По результатам роботи оціночної комісії складається акт купівлі-продажу або угода про передачу майна державного підприємства.

Четвертий етап в процесі акціонування - підготовка статута акціонерного товариства, попередній розрахунок величин акціонерного капіталу, маси і ставки дивіденда.

П'ятий етап створення акціонерного товариства - це скликання установчої конференції, яка затверджує статут, вибирає правління, виконавчі і контрольні органи акціонерного товариства, розглядає другі ключові питання.

3.5. Досліджено питання фінансової стратегії акціонерного товариства.

Тут актуальним, але малодослідженим питанням є фінансова стратегія, а точніше використання фінансових важелів.

Що таке фінансовий важіль? Під ним розуміють використання ситуації, коли капітали, позичені при фіксованій відсотковій ставці зможуть дати більш високий прибуток. Ефект фінансового важеля визначається відношенням боргу до акціонерного капіталу, помноженому на різницю між ступенем прибутковості, активами підприємства і процентними ставками за позичені кошти.

При умові, що підприємство не має довгострокових боргів, прибуток на акціонерний капітал буде рівним прибутку на активи. Далі створюється ситуація, коли при зростаючих розмірах боргу, запроваджуваного в структуру капіталу, прибуток на акціонерний капітал значно зростає, оскільки і інвестиції повинні перевищувати проценти за борг, який виплачується.

В міру запровадження фінансового важеля і наближення його до 4 % різко падає прибуток на активи. Відношення довгострокової заборгованості банку до акціонерного капіталу є показником фінансового ризику. Пропорція позиченого і акціонерного капіталу в ідеальному випадку повинна становити 50:50.

Через це, при плануванні фінансового майбутнього можна виходити з різних цілей: забезпечити зростання прибутку на акціонерний капітал; забезпечити загальне зростання прибутку; збільшити виплати дивідендів; збільшити акціонерний капітал; забезпечити зростання обсягу продаж.

3.6. Розроблено пропозиції по розрахунку основних показників виробничої і фінансової діяльності акціонерних підприємств.

Суть цих пропозицій зводиться до того, що при відомому статутному капіталові /вартості майна/, розрахунки доцільно проводити в такій послідовності:

- встановити ставку дивіденда;
- чистий прибуток, що припускається;
- визначити час дивіденда;
- номінальну вартість акції;

Узагальнюючи результати розрахунків, встановлено, що розробка дивідендної політики акціонерного товариства ґрунтується на її фінансових планах. Це означає, що фінансове планування має вирішувати взаємопов'язані питання: бюджету, інвестицій, структури капіталу і дивідендної політики. Основним завданням при складанні фінансового плану має бути прогнозування фінансових і економічних показників.

3.7. Запропоновано механізм розподілу доходу /прибутку/ акціонерного товариства.

Функціонування підприємства залежить від його здатності

приносити достатній рівень доходу /прибутку/. Ця здатність здійснює вплив на платоспроможність підприємства.

З досліджень проведених в дисертації, прибуток акціонерного товариства може розподілятися так:

$$I\text{-й варіант: } \Pi_6 = \Pi_6 \times B + P\Phi + \Phi P + \Phi D$$

- де Π_6 - балансовий прибуток;
- B - ставка податку до бюджету;
- $P\Phi$ - резервний фонд;
- ΦP - фонд розвитку;
- ΦD - фонд дивідендів.

$$II\text{-й варіант: } \Pi_6 = \Pi_6 \times B + P\Phi + \Phi P + BВ + ПЗ + З + \Phi MЗ + \Phi SKЗ + \Phi D,$$

- де Π_6 - балансовий прибуток;
- B - ставка податку до бюджету;
- $P\Phi$ - резервний фонд;
- ΦP - фонд розвитку;
- $BВ$ - благодійні відрахування;
- $ПЗ$ - природоохоронні заходи;
- $З$ - збитки минулих років;
- $\Phi MЗ$ - фонд матеріального заохочення штатних працівників товариства;
- $\Phi SKЗ$ - фонд соціально-культурних заходів штатних працівників товариства;
- ΦD - фонд дивідендів.

Перехід підприємств до ведення виробничо-господарської діяльності в умовах ринкової економіки посилює роль показників прибутку та валового доходу як головних джерел і важелів регулювання зростання ефективності виробництва. Доход /прибуток/ в цих умовах стає основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарчої діяльності.

3.8. Зроблена оцінка процесів приватизації промислових підприємств.

У відповідності з розробленою структурою механізму акціонування промислових підприємств в дисертації обгрунтовані методичні рекомендації по її здійсненню, які застосовані при участі дисертанта в процесі акціонування Схтирських:

ВО "Сільгоспмаш", взуттєвої фабрики і пивзаводу. Зокрема, обґрунтована доцільність і дана економічна оцінка перетворення кожного з них із державного підприємства в акціонерне товариство. При цьому детально визначено, яку форму відкритого чи закритого акціонерного товариства доцільно вибрати із названих промислових підприємств, що дозволить прискорити розповсюдження акцій, залучити більше коштів від їх продажу, легше здійснити диверсифікацію виробництва, більш тісно взаємодіяти з підприємствами інших галузей, маючи загальні з ними інтереси.

Узагальнюючи накопичений досвід, слід відмітити, що до основних проблем приватизації, які гостро стоять на Україні не тільки для промислових підприємств, відносяться:

нестача грошей у населення для викупу майна державних підприємств;

відсутність чітких пріоритетів у сфері приватизації;
недосконала схема оцінки майна підприємств, що допускає суб'єктивний підхід;

слабка зацікавленість людей в приватизації.

Ретроспективний аналіз досвіду приватизації різних країн показує, що в кожному конкретному випадку реалізуються пріоритетні конкретні завдання, наприклад, приватизація в Португалії спрямована на ліквідацію заборгованості країні, в Англії гостро стоїть проблема збільшення доходної частини державного бюджету і так далі.

Процеси приватизації, які відбуваються на Україні, принципово відмінні від тих, що здійснювалися в зарубіжних країнах. Так, по-перше, там ці процеси проходили тоді, коли вже склалися ринкові відносини і була сформована ринкова інфраструктура. В Україні такі відносини і інфраструктура відсутні. По-друге, головною метою приватизації на Заході є розвиток підприємництва і орієнтована вона на вільні кошти, а в нашій державі мета приватизації – збільшення надходжень до бюджету і здійснюється вона за умов відсутності у населення відповідних коштів. По-третє, приватизація в країнах з ринковою економікою носить локальний характер, а в Україні повинна охопити практично все народне господарство.

В Україні сьогодні центральним завданням приватизації є збільшення валового національного продукту на основі підвищен-

ня ефективності роботи приватизованих підприємств, ліквідація економічної кризи і створення умов здійснення ринкових реформ.

Практичне використання розроблених в дисертації рекомендацій дозволяє підвищити обґрунтованість вирішення питань приватизації промислових підприємств, про що засвідчує дослідження процесу акціонування Охтирських ВО "Сільгоспаш", взуттєвої фабрики і пивзаводу.

4. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ ОПУБЛІКОВАНІ В СЛІДУЮЧИХ РОБОТАХ:

4.1. Проблеми приватизації промислових підприємств України в умовах формування ринкової економіки. - Київ: 1993. - 31 с. - Деп. в УкрІНТЕІ № 998 УК - 93.

4.2. Можливості використання контрактної системи оплати праці на промисловому підприємстві України в умовах приватизації і формування ринкової економіки. - Київ: 1993. - 8 с. - Деп. в ДНТБ України, № 1469 УК - 93.

4.3. Які можливості акціонування на залізницях України? - Київ: 1993. - 3 с. - Видавництво "Транспорт".

4.4. Приватизація державних промислових підприємств України. Матеріали 2-ї Міжнародної конференції по розвитку підприємництва і зовнішньоекономічної співпраці. Інженерно-економічний центр "Система". Київ, лютий 1992.

LIBRARY
AN

AB 29.689

AB 29.689